

П. В. Іванюта, О. П. Лугівська

УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ І ВИТРАТАМИ

УДК 658.5(075.8)

ББК 65.052я73

I-24

*Гриф надано
Міністерством освіти і науки України
(Лист № 1.4/18-Г-342 від 09.01.2014)*

Рецензенти:

Худолій Л. М. – доктор економічних наук, професор;

Маркіна І. А. – доктор економічних наук, професор;

Дацій О. І. – доктор економічних наук, професор.

7 85 238

Іванюта П. В., Лугівська О. П.
I-24 Управління ресурсами і витратами. Навч. посіб. 2-ге вид. / За ред. Іванюти С. М. –
К.: Центр учбової літератури, 2021. – 320 с.

ISBN 978-966-364-970-2

У навчальному посібнику розглянуто теоретичні та методологічні основи управління ресурсами і витратами на підприємстві в ринковій економіці господарювання в період інтеграційних перетворень. Систематизований матеріал дозволяє майбутнім фахівцям використовувати методи ефективного та раціонального прийняття управлінських рішень в умовах обмежених матеріальних ресурсів.

Буде корисний для студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей, магістрів, аспірантів, а також для практичних фахівців.

УДК 658.5(075.8)
ББК 65.052я73

ISBN 978-966-364-970-2

© Іванюта П. В., Лугівська О. П., 2021.
© Центр учбової літератури, 2021.

ЗМІСТ

Передмова	3
Навчально-методичний комплекс із дисципліни «Управління ресурсами і витратами»	3
1. Предмет та завдання дисципліни.....	3
2. Зміст дисципліни за темами	3
3. Програма дисципліни.....	3
4. Оцінювання за кредитно-модульною системою.....	3
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ І ВИТРАТАМИ	17
Тема 1. Теоретичні засади управління ресурсами і витратами	17
1.1. Сутність, зміст та класифікація ресурсів.....	17
1.2. Економічна сутність витрат.....	21
1.3. Основні етапи розвитку науки управління ресурсами і витратами.....	24
Контрольні питання до теми 1	37
Семінарське заняття до теми 1.....	37
Рекомендована література	37
Додаткова література.....	38
Тема 2. Витрати виробництва та підприємницький прибуток	39
2.1. Економічна сутність операційних та виробничих витрат.....	39
2.2. Особливості бухгалтерського обліку витрат, економічні витрати.....	45
2.3. Підприємницький прибуток та чинники, що впливають на нього	49
Контрольні питання до теми 2	53
Рекомендована література	53
Додаткова література.....	53
Тема 3. Особливості системи управління витратами	55
3.1. Поняття про систему управління витрат та її елементи.....	55
3.2. Завдання, функції системи управління витратами та умови її ефективності	61
Контрольні питання до теми 3	66
Рекомендована література	66
Додаткова література.....	67
Тема 4. Технологія прийняття господарських рішень із управління витратами	68
4.1. Сутність, функції і типи господарських рішень.....	68
4.2. Етапи процесу прийняття рішень.....	71
4.3. Моделювання рішень.....	77
4.4. Методи, принципи і вимоги рішень.....	83
4.5. Організація та контроль виконання рішень	90
Контрольні питання до теми 4	93
Рекомендована література	93
Додаткова література.....	94
Тема 5. Економічна сутність матеріальних ресурсів та особливості управління ними	95
5.1. Сутність матеріальних ресурсів підприємства	95
5.2. Організація процесу управління матеріальними ресурсами	100
5.3. Планування і прогнозування матеріальних ресурсів	107

5.4. Особливості та переваги системи своєчасного виробництва	113
Контрольні питання до теми 5	115
Рекомендована література	116
Додаткова література.....	116
Тема 6. Види кошторису витрат та їх розподіл	117
6.1. Кошториси та процес управління запасами.....	117
6.2. Методика розподілу загальновиробничих витрат.....	124
6.3. Позамовний кошторис витрат	131
6.4. Попроцесний кошторис витрат.....	133
Контрольні питання до теми 6	135
Рекомендована література	135
Додаткова література.....	136
Тема 7. Методологія розрахунку собівартості продукції (послуг)	137
7.1. Методи розрахунку собівартості продукції (послуг)	137
7.2. Система управління собівартістю продукції (послуг)	139
7.3. Формування витрат за місцем виикнення та центрами відповідальності.....	146
Контрольні питання до теми 7	149
Рекомендована література	149
Додаткова література.....	150
МОДУЛЬ 2. ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ І ВИТРАТАМИ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ У ГАЛУЗЯХ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА	151
Тема 8. Облік та аналіз витрат	151
8.1. Облік витрат підприємства.....	151
8.2. Фактори управління витратами підприємства.....	154
8.3. Вплив виручки на рівень витрат підприємства	156
Контрольні питання до теми 8	159
Рекомендована література	159
Додаткова література.....	160
Тема 9. Планування витрат та методика складання кошторису витрат	161
9.1. Планування витрат підприємства	161
9.2. Бюджетування при управлінні витратами	164
9.3. Контроль за використанням витрат.....	172
9.4. Забезпечення контролю за здійсненням витрат підприємства.....	179
Контрольні питання до теми 9	184
Рекомендована література	184
Додаткова література.....	184
Тема 10. Особливості управління ресурсами і витратами на підприємствах окремих галузей промисловості	186
10.1. Внутрігосподарська звітність центрів витрат і відповідальності на підприємствах легкої промисловості.....	186
10.2. Внутрігосподарська звітність центрів відповідальності на виробництвах харчової промисловості	193
10.3. Організація центрів витрат і відповідальності в машинобудуванні і металообробці	198
10.4. Документальне оформлення виробничого процесу і облік витрат у деревообробній галузі промисловості	203
Контрольні питання до теми 10	207
Рекомендована література	207

Додаткова література.....	207
Тема 11. Особливості управління ресурсами і витратами в сільському господарстві	209
11.1. Особливість формування виробничих витрат по виробництву сільськогосподарської продукції.....	209
11.2. Методологічні підходи до розподілу витрат на незавершене виробництво.....	216
11.3. Інформаційні системи у формуванні витрат.....	218
Контрольні питання до теми 11.....	224
Рекомендована література.....	224
Додаткова література.....	224
Тема 12. Особливості управління витратами обігу торговельного підприємства.....	226
12.1. Сутність витрат обігу та витрат споживання.....	226
12.2. Показники, що характеризують витрати обігу, та критерій їх економічності.....	231
12.3. Аналіз витрат обігу торговельного підприємства.....	232
12.4. Планування витрат торговельного підприємства.....	236
Контрольні питання до теми 12.....	238
Рекомендована література.....	238
Додаткова література.....	239
Тема 13. Особливості управління ресурсами і витратами в будівництві	240
13.1. Сутність та природа витрат у будівництві.....	240
13.2. Механізм управління матеріальними ресурсами.....	245
13.3. Методика оцінки ефективності управління матеріальними ресурсами на будівництві.....	256
Контрольні питання до теми 13.....	270
Рекомендована література.....	270
Додаткова література.....	271
Тема 14. Методика розрахунку показників ефективного використання витрат підприємства.....	272
14.1. Шляхи оптимізації управління матеріальними ресурсами.....	272
14.2. Гранична дохідність і витратність ресурсу та дія закону убуваючої віддачі.....	282
14.3. Позитивний і негативний ефект масштабу виробництва.....	284
14.4. Виробнича потужність та її рівні.....	285
Контрольні питання до теми 14.....	287
Рекомендована література.....	287
Додаткова література.....	287
Тести з тем дисципліни.....	289
Додаток А.....	300
Додаток Б.....	301
Додаток В.....	302
Додаток Г.....	303
Додаток Д.....	304
Додаток Ж.....	305